

Timely Torah, July 2nd 2017,

Speeding

Scenario

Torah

1. Terumas Hadeshen 211

שאלה: ראינו כמה תלמידי חכמים גדולים ואנשי מעשה הגונים דלא הוו קפדי לישא אשה שמתו לה שני אנשים ואין מוחה בידם או קורא תגר עליהם, יש סמך לקולא זו או לאו?

תשובה: יראה דלאו שפיר עבדי דלא קפדי, וכן אמרו רבותינו דיש להקפיד והוו תמיהים טובא ממקצת תלמידי חכמים דלא הוו קפדי, דהא אשרי בכתובות פ' נערה כתב דכופין אותו להוציא דחמירא סכנתא מאיסורא, וכי היכי דבית דין חייבין להפרישו מאיסורא הכא נמי מסכנתא.

2. Moed Kattan 5a

דתניא: יוצאין לקוץ את הדרכים, ולתקן את הרחובות ואת האסטרטאות, ולמוד את המקואות. וכל מקוה שאין בו ארבעים סאה מרגילין לתוכו ארבעים סאה. ומגין שאם לא יצאו ועשו כל אלו, שכל דמים שנשפכו שם מעלה עליהם הכתוב כאילו הם שפכו? - תלמוד לומר +דברים י"ט+ והיה עליך דמים.

3. Devarim 4:9

רק השמר לך ושמר נפשך מאד

4. Vayikra 19:16

לא-תלך רכיל בעמך, לא תעמד על-דם רעך: אני, ה'

5. Talmud Bavli, Shabbos 12b

מיתבי' לא יקרא לאור הנר שמא יטה אמר רבי ישמעאל בן אלישע: אני אקרא ולא אטה! פעם אחת קרא ובקש להטות, אמר: כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים לא יקרא לאור הנר!

6. Minchas Asher, Mitzvas Maakeh, Yoreh Deah, 5767

ויש לומר עוד דחוקי התנועה מחייבים מצד תקנות הציבור, ומסתבר דמשרד התחבורה לעניינים אלה כנציגי הציבור הם, וידוע מה שכתבו הפוסקים לדורותיהם שתקנות הציבור מחייבים. ועיין בט"ז יו"ד סימן רי"ח סק"ד ויש סמכות בידו להקל שגזרו שלא ימכרו בשר ביוקר או שלא ישנו סתם ינם של ישראל ודן שם אם הוי דאורייתא או דרבנן, ומ"מ חזינן דיש תוקף בתקנות הקהל אף במה שאין בו חיובי ממון. ונראה דגם חוקי התנועה יש בהם תוקף כתקנות הקהל.

אך מלבד כל זאת חשוב להדגיש דלא לכל שאלה יש תשובה ברורה בהלכה, אך מלבד ההלכה יש בתורתנו הקדושה יסודות נוספים שהם מוסר, דרך ארץ, מדת חסידות וכדו'. ואף אם קשה לקבוע מסמרות בכל ענין ומעשה אם יש בו איסור, ואין בידי לקבוע את מדת הסכנה אם לא יתלה אדם שלט נהג חדש, ויש לפעמים נהג חדש שיש בו דעת זקנים ויש נהג ותיק שנהיגתו מסוכנת יותר ממי שאין לו אלא גירסא דינקותא.

אך פשוט כשמש בצהריים, דיש לו לאדם לנהוג לפי החוקים והתקנות שלא נועדו אלא להציל נפשות, ומנהג רע הוא להתחכם בכל דבר ולבחור בדרכים עקלקלות במקום ללכת בדרכי ישרים. ואף אם אין בזה איסור מוחלט הרי זה נבל ברשות התורה.

סוף דבר צריך האדם להקפיד על כל חוקי התנועה וליזהר יותר ויותר בזהירות יתירה כדי למנוע חלילה איבוד נפשות, וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא

Who Do You Signal For?

Scenario

Torah

7. Vayikra 13:45

מה וְהָצִרוּעַ אֲשֶׁר-בּוֹ הַנֶּגַע, בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרָמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פְרוּעַ, וְעַל-שִׁפְפִּים, יַעֲטָהּ; וְטָמֵא טָמֵא, יִקְרָא. 45 And the leper in whom the plague is, his clothes shall be rent, and the hair of his head shall go loose, and he shall cover his upper lip, and shall cry: 'Unclean, unclean.'

8. Ibn Ezra, ad loc.

וטמא. פעמים שיאמר כן תמיד בעברו במסלה שיש שם ישוב שישמרו בני אדם ולא יגעו בו:

9. Ha'emek Davar, ad loc.

וטמא טמא יקרא. לפי משמעות הפשט שיקרא לרבים שהוא טמא טמא. והכי משמעות ת"א. וא"כ תמוה הא דאיתא במ"ק ד"ה דממקרא זה אנו למדים לטומאת מת שמצוה להודיע וכדי להפריש ב"א ממנו. ואיך אפשר ללמוד בכל הטומאות ממצורע דחמיר בכל מצות הכתוב משא"כ בכל הטמאים. אלא ע"כ אין הפ' כמש"כ דא"כ האיך עשו מפסיק בין וטמא ובין טמא הרי צריך להיות מחובר. אלא ה"פ אף על גב שאמרתי ועל שפם יעטה ונכלל בזה שלא ירבה לדבר עם ב"א אבל מכ"מ וטמא מצד שהוא טמא כשאר טמאים טמא יקרא. יודיע לרבים. ולא ליטעו רבים שהוא אבל ומנודה שהולכים ג"כ בדרך מצורע. ע"כ צריך לקרות שהוא טמא. מכש"כ שארי טמאים שיש להם לקרות ולהגיד שהוא טמא. וכיב"ז ביארנו בס' במדבר י"ד כ"ח הוראת הפסק בין תיבה לתיבה:

10. Shmos 4:18

וַיָּלֶךְ מֹשֶׁה וַיָּשָׁב אֶל-יֵתֶר חֹתֵנוּ וַיֹּאמֶר לוֹ אֶלְכָּה נָא וְאֶשׁוּבָה אֶל-אֶחָיו אֲשֶׁר-בְּמִצְרַיִם וְאַרְאֶה הַעוֹלָם חַיִּים וַיֹּאמֶר יֵתֶרוֹ לְמֹשֶׁה לֵךְ לְשָׁלוֹם:	Moses went back to his father-in-law Jethro and said to him, "Let me go back to my kinsmen in Egypt and see how they are faring." And Jethro said to Moses, "Go in peace."
--	--

11. Rashi, ad loc.

וישב אל יתר חתנו. לטול רשות, שְׁהָרִי נִשְׁבַּע לוֹ נדרים ס"ה. (וְז' שְׁמוֹת הָיוּ לוֹ, רַעוּאֵל, יֵתֶר, יֵתֶרוֹ, קִינִי, חֹבָב, חֶבֶר, פּוּטִיָּאל:

12. Haemek Davar, ad loc.

והנה כתיב יתר בשמו הקודם. והרי כבר כתיב יתרו ע"ש שנתחכם ונתעלה. בא ללמדנו שלא נימא דמה שהעמים משה על עצמו לטול רשות הוא משום שהיה יתרו חשוב מאד. ואין ד"א להפליג עצמו ממנו בלי רשותו. לא כן אלא אפילו משום שהוא יתר. אלא כיון שהוא חותנו ועשה טובה עמו שנתן לו אשה ולחם:

Lesson

We signal not just for ourselves.

Are you Really Anonymous?

Scenario

Torah

13. Avos 2:1

רבי אומר, איזוהי דרך ישראל שיכיר לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם. והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות. והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה. והסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה, דע מה למעלה ממך, עין רואה ואין שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבין:

14. Vilna Gaon, ad loc.

וכל מעשיך כו. 'כמ"ש) איוב ל"ז (ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו:

15. Tanya, Sefer Habeinonim, Perek 32

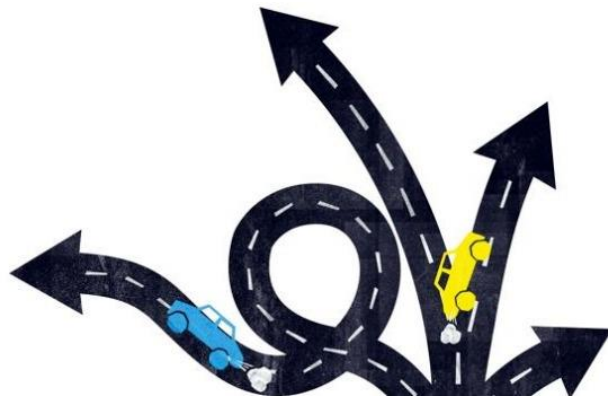
והנה, על ידי קיום הדברים הנזכרים לעיל, להיות גופו נבזה ונמאס בעיניו, רק שמחתו תהיה שמחת הנפש לבדה, הרי זו דרך ישרה וקלה לבא לידי קיום מצות "ואהבת לרעך כמוך" לכל נפש מישראל, למגדול ועד קטן. כי מאחר שגופו נמאס ומתעב אצלו, והנפש והרוח – מי יודע גדולתו ומעלתו בשורשן ומקורן באלקים חיים. בשגם שכולן מתאימות ואב אחד לכלנה, ולכן נקראו כל ישראל אחים ממש, מצד שורש נפשם בה' אחד, רק שהגופים מחולקים. ולכן העושים גופם עיקר ונפשם טפלה, אי אפשר להיות אהבה ואחווה אמיתית ביניהם, אלא התלויה בדבר לבדה. וזהו שאמר הלל הזקן על קיום מצוה זו, "זהו כל התורה כלה, ואידך פרושא הוא" כו'. כי יסוד ושורש כל התורה הוא להגביה ולהעלות הנפש על הגוף מעלה מעלה עד עיקרא ושרשא דכל עלמין, וגם להמשיך אור אין סוף ברוך הוא בכנסת ישראל למהוי אחד באחד דווקא, ולא כשיש פירוד חס ושלום בנשמות, דקודשא בריך הוא לא שריא באתר פגים. וכמו שנאמר: (תפילת עמידה - הודאה): "ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך"

Lesson

All of our actions are accounted for.

Race to Different Destinations

Scenario

Torah

16. Mesillas Yesharim 1

בבאור כלל חובת האדם בעולמו

יסוד החסידות ושרש העבודה התמימה הוא שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו.

Lesson

Are we racing against people with different jobs in life or are we racing against our own potential?

Patience for the Guilty

Scenario

Torah

17. Tomer Devorah, Perek 1:10

תתן אמת ליעקב -העשירות	The Tenth Level: Give Truth to Jacob ¹
<p>מדה זו היא, שיש לישראל מעלת אתם הבינוניים שאינם יודעים להתנהג לפנים משורת הדין והם נקראים יעקב מפני שאינם מתנהגים אלא עם הנהגה אמתית.</p> <p>היש לו מדת אמת שהיא על צד מציאות "גם הב המשפט הישר, ואילו הם המתנהגים בעולם ביושר ה מתנהג עמם באמת מרחם עליהם על צד "והב הישר והמשפט.</p> <p>גם כן האדם צריך להתנהג עם חברו על צד הישר והאמת בלי להטות משפט חברו אלא לרחם עליו ה מרחם על הבריות הבינוניות "באמת כמו שהב במדת אמת לתקן אתם:</p>	<p>This Level refers to those members of the Jewish people who have a certain quality: they are intermediates, meaning they do not know how to behave beyond the letter of the law. Such people are called "Jacob." This is because they only behave according to principles which are demonstrably true.</p> <p>God also has this trait of truth, which refers to that which is apparently just and upright. Those people who behave in this world in a correct fashion are treated by God with truth. God shows them mercy out of justice and righteousness.</p> <p>So too should a person behave with others, justly and with righteousness, without perverting judgment. One should show another mercy in truth, just as God shows mercy to the average creature with the Level of truth, to address their imperfections.</p>

Lesson

We become better people by being forgiving.

¹ Translation of Dr. Hillel Abramson

How Do We Create Kiddush H'?

Scenario

Torah

Level One: Kedusha

18. Vayikra 22:32

לב וְלֹא תִחַלְלוּ, אֶת־שֵׁם קִדְשִׁי, **32** And ye shall not profane My holy name; but I will be hallowed among the children of Israel: I am the LORD who hallow you,

Level Two: Justice

19. Amos 2:7

ז הַשְׁאֵפִים עַל־עַפְר־אֶרֶץ בְּרֹאשׁ דָּלִים, וְדֶרֶךְ עֲנֻוִּים יָטוּ; וְאִישׁ וְאָבִיו, יֵלְכוּ אֶל־הַנְּעָרָה, **7** That pant after the dust of the earth on the head of the poor, and turn aside the way of the humble; and a man and his father go unto the same maid, to profane My holy name;

20. Bereishit Rabbah 49:9

חֲלִילָה לָךְ, א"ר יוֹדֵן חֲלִילָה הוּא לָךְ בְּרִיָּה הוּא לָךְ, א"ר אַחַא חֲלִילָה חֲלִילָה שְׁתֵּי פַעֲמִים, חֲלוּל שֵׁם שָׁמַיִם יֵשׁ בְּדַבָּר

Level Three: Exile

21. Yechezkel 36:17-21

יז בֶּן־אָדָם, בֵּית יִשְׂרָאֵל יֹשְׁבִים עַל־אֲדָמָתָם, וַיְטַמְּאוּ אוֹתָהּ, בְּדֶרֶכָם וּבַעֲלִילוֹתָם: כְּטִמְאַת, **17** 'Son of man, when the house of Israel dwelt in their own land, they defiled it by their way and by their doings; their way before Me was as the uncleanness of a woman in her impurity.

יח וְאֶשְׁפָּז חֲמָתִי עֲלֵיהֶם, עַל־הַדָּם אֲשֶׁר־שָׁפְכוּ עַל־הָאֶרֶץ; וּבְגִלּוֹלֵיהֶם, טִמְאוּהָ. **18** Wherefore I poured out My fury upon them for the blood which they had shed upon the land, and because they had defiled it with their idols;

יט וְאֶפֶיץ אֹתָם בְּגוֹיִם, וְיִזְרוּ בְּאַרְצוֹת: כְּדָרְכָם וְכַעֲלִילוֹתָם, שְׁפָטֵתִים.

19 and I scattered them among the nations, and they were dispersed through the countries; according to their way and according to their doings I judged them.

כ וַיָּבֹאוּ, אֶל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר-בָּאוּ שָׁם, וַיְחַלְלוּ, אֶת-שֵׁם קֹדֶשׁ־יְיָ--בְּאֵמֹר לָהֶם עַם-ה' אֱלֹהֵי, וּמֵאַרְצוֹ יָצְאוּ.

20 And when they came unto the nations, whither they came, they profaned My holy name; in that men said of them: These are the people of the LORD, and are gone forth out of His land.

כא וְאֶחְמַל, עַל-שֵׁם קֹדֶשׁי, אֲשֶׁר חָלְלֵהוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּגוֹיִם אֲשֶׁר-בָּאוּ שָׁמָּה. {פ}

21 But I had pity for My holy name, which the house of Israel had profaned among the nations, whither they came. {P}

Level Four: Death

22. Siddur, Shabbos Shacharis

אב הַרְחֵמִים שׁוֹכֵן מְרוֹמִים. בְּרַחֲמֵי הַעֲצוּמִים הוּא יִפְקֹד בְּרַחֲמִים הַחֲסִידִים וְהַיִּשְׁרִים וְהַתְּמִימִים. קִהְלוֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם עַל קִדְּשַׁת הַשֵּׁם.

Level Five: A Representative

23. Mishneh Torah, Hilchos Yesodei haTorah 5:11.

ויש דברים אחרים שהן בכלל חילול השם, והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם, ואף על פי שאינן עבירות הרי זה חילול את השם ט כגון שלקח ואינו נותן דמי המקח לאלתר, והוא שיש לו ונמצאו המוכרים תובעין והוא מקיפן, או שירבה בשחוק או באכילה ושתייה אצל עמי הארץ וביניהן, או שדבורו עם הבריות אינו בנחת ואינו מקבלן בסבר פנים יפות אלא בעל קטטה וכעס, וכיוצא בדברים האלו הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפנים משורת הדין, וכן אם דקדק החכם על עצמו והיה דבורו בנחת עם הבריות ודעתו מעורבת עמהם ומקבלם בסבר פנים יפות ונעלב מהם ואינו עולבם, מכבד להן ואפילו למקילין לו, ונושא ונותן באמונה, ולא ירבה באריחות עמי הארץ וישיבתן, ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בציצית מוכתר בתפילין ועושה בכל מעשיו לפנים משורת הדין, והוא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם, עד שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאווים למעשיו הרי זה קידש את ה' ועליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

And there are other things that are in the category of desecration of the Name. And it is when a man great in Torah and famous for piety does them, such that the creatures murmur about him on their account - and even though they are not sins - behold, [such a one] is desecrating the Name. For example, he purchased [items] and does not give the money of the purchase immediately - and he has [the money] - and the sellers end up claiming [the debts] and he pays on credit; or he enjoins in much mirth or eating or drinking at [the venues] of ignorant people (amei ha-arets) or with them; or that his speech with the creatures is not calm and he does not greet them with a pleasant countenance but rather is contentious and angry, and similar to these things. It is all according to the greatness of the sage that he must be exacting with himself and act beyond the letter of the law. And so [too], if the sage is exacting with himself and his speech is calm with the creatures and his way is pleasant with them and he greets them with a pleasant countenance and is insulted by them but does not insult them [back], honors them - even those that belittle him - and does business in good faith, and does not enjoin in the frequent hospitality of the ignorant and their gatherings and is not constantly seen; but rather is involved in Torah [study], wrapped in fringes (tsitsit), crowned by tefillin and comports himself - in all of his actions - beyond the letter of the law. And that is [if he also] does not distance himself greatly and not become strange. [This will end in] all praising him and loving him and desiring his actions. Behold, [such a one] has sanctified the Lord; and about him the verse states (Isaiah 49:3), "And He said to me, 'My servant are you, Israel, so that through you I will be glorified.'"

24. A Judasim engaged in the World, R. Lord Jonathan Sacks

Judaism opposed this entire constellation of values. It laid the foundations for an egalitarian society based not on equality of wealth or power but on equal access to education, welfare and human dignity. The prophets never argued that there is injustice, poverty, disease and violence in the world because that is how God wants it to be. Judaism is God's call to human responsibility, to bring the world that is closer to the world that ought to be.

Lesson

We are ambassadors not as academics but as representatives of
Judaism